

Az oktatás minősége és az önkormányzati oktatásirányítás

Az alábbiakban két esettanulmány¹ mutatunk be abból a vizsgálatból, amelyet a Világbank kezdeményezésére az Országos Közoktatási Intézet Kutatási Központja folytatott az oktatás minősége és az önkormányzati oktatásirányítás színvonala közötti összefüggések feltárására.

A vizsgálat alaphipotézise volt, hogy egy-egy oktatási intézmény pedagógiai tevékenységének eredményessége az intézmény belső sajátosságain kívül erőteljesen függ az iskolát fenntartó önkormányzat oktatásirányítási, finanszírozási gyakorlatának szakszerűségétől is. A vizsgálat során kérdőíves interjúk készültek a mintába bekerült települések iskoláinak igazgatóival, egy-egy pedagógusával, továbbá a szülők egy-egy képviselőjével arról, hogy ők hogyan látják az önkormányzati oktatásirányítás és az adott iskola eredményességének összefüggéseit. Ugyanezekről a problémákról megkérdezték a helyi oktatáspolitikát – az önkormányzati testület oktatási bizottságának és az önkormányzat oktatásügyet irányító hivatalának – egy-egy képviselőjét. Az interjúkban a megkérdezettek részletesen elmondhatták, miként látják településük, iskolájuk oktatásügyét, hogyan értékeli oktatási intézményük / intézményeik oktató-nevelő tevékenységének minőségét, eredményességét. A mintába bekerült településeken felvett kérdőívek és az iskolai eredményességre vonatkozó vizsgálatok alapján településenként egy-egy esettanulmány készült, amelyben a kutatók összegezték az adott település oktatásügyi állapotának sajátosságait.

Úgy véljük, hogy ezek az esettanulmányok a kutatásban betöltött funkciójukon túl sajátos rajzolatát adják a közoktatás mindennapi valóságának, érdekesen tükrözik vissza azokat az összetett folyamatokat, amelyekben megteremtődik egy valóban a helyi igényekhez illeszkedő, a polgárok által is kontrollált, az önkormányzat által irányított közoktatási rendszer. Az elkészült esettanulmányokból egy kisváros és egy nagyközség oktatásügyi folyamatait bemutató állapotrajzot választottunk ki. A két település oktatásügyének sajátos történései számos vonatkozásban tipikusak, rajtuk keresztül képet kaphat az olvasó azokról a tendenciákról, konfliktushelyzetekről, amelyek ma jellemzik a helyi oktatáspolitikát.

Joggal vetődhet fel az olvasóban a kérdés: miért érdemel nyilvánosságot egy kutatási program két munkaaanyaga? Elsősorban azért, mert az esettanulmányokból kirajzolódó konfliktuskezelési, megoldás-keresési metódusok olyan gondolkodási folyamatok iniciálói lehetnek, amelyeknek eredményeként másutt, hasonló problémákban könnyebb lehet majd megtalálni a helyi oktatáspolitikát szereplői számára a megoldási alternatívákat.

A szerk.

¹ A két esettanulmány az Országos Közoktatási Intézet és az Új Pedagógiai Szemle együttműködésében az OKI anyagi támogatásával jelenik meg.